

Yhdenvertainen toimintaympäristö: Digitaalisuus

Essi Huuhka, Turun yliopisto, eshuuh@utu.fi

OHO!-hanke

9.9.2019

Miten digitaalisuus liittyy yhdenvertaiseen toiminta- ympäristöön?

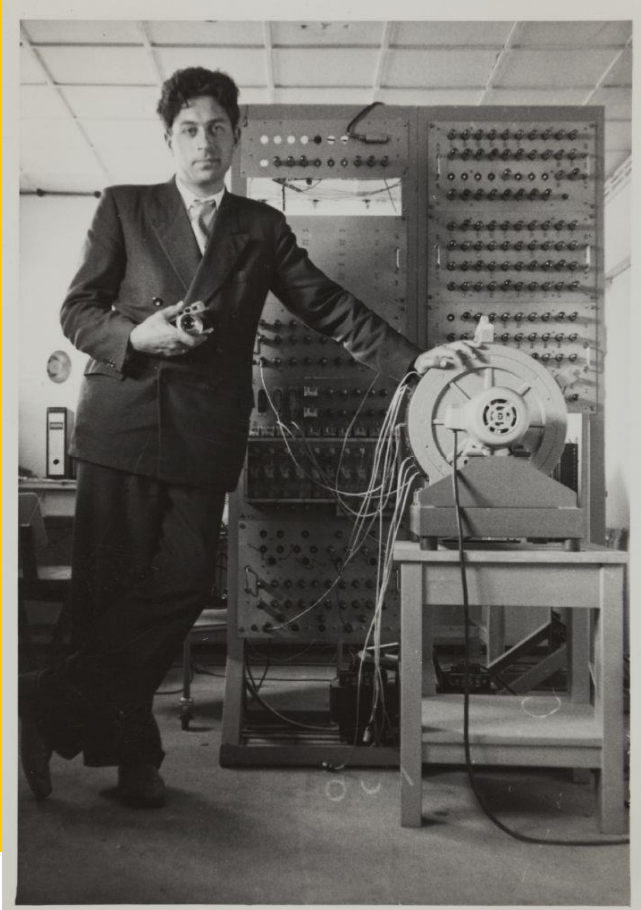

- Digitaalisuus on nykyään arkipäivää ja sen merkitys vain kasvaa, joten sen huomioon ottaminen on olennaista myös yhdenvertaisen korkeakoulutuksen kontekstissa.
- Siirtämällä palveluja ja toimintoja verkkoon saatetaan helposti ajatella niiden siten ollen saavutettavia, mutta pelkkä palvelun sähköisyys/digitaalisuus ei vielä tee itse palvelusta tai materiaalista saavutettavaa. Myös verkkoon tuotetuissa materiaaleissa pitää huomioida yhdenvertaisuus – se ei tapahdu itsestään vain siirtymällä paperista internetiin.

Kuva: AT-kurssilaisia tietokoneen äärellä, 1970-1971, tuntematon kuvaaja /
Lappeenrannan museot, Lappeenrannan kaupungin kuva-arkisto, CC by 4.0

Saavutettavuus- direktiivi

- Saavutettavuusdirektiivi ja sitä seuraava kansallinen lainsäädäntö velvoittavat viranomaisia tekemään digitaaliset palvelut saavutettaviksi. Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta astui voimaan 1.4.2019.
 - Saavutettavuusvaatimusten soveltaminen käynnistyy portaittain 23.9.2019.
- Etelä-Suomen aluehallintoviraston verkkosivuilla voit
 - Tutustua saavutettavuusdirektiiviin tarkemmin
 - Lukea lisää siitä, mitä saavutettavan viestinnän suunnittelussa tulee ottaa huomioon.
 - [Aluehallintoviraston Saavutettavuudesta.fi-sivustolle pääset klikkaamalla tätä tekstiä.](#)

Opiskelijoiden kokemuksia

”Monesti on jotain hitautta tai yhteysongelmia internetin kanssa, usein kyllä asia korjaantuu jollain tavoin.”

”Viittomakielisenä kuurona minun on vaikeaa suorittaa etäluentoja luentotallenteiden tekstitysten puutteen takia. Tulkkien kanssa aikataulujen sovittaminen teettää kaksinkertaista työtä, mikä ei aina suju luontevasti. Lisäksi tämä estää joustavuutta opiskeluun, sillä on oltava jossain tietyssä ajassa ja paikassa suorittamassa etäluentoja tulkin kanssa. Tämän kanssa on taisteltu vuosia tuloksetta, joten viittomakielisten saavutettavuus ei toteudu tässä.”

”Puhesyntetisaattorihjelmani ei kykene lukemaan ääneen Powerpoint-tiedostoja, eikä kuva-muodossa skannattuja artikkeleita. Ainoastaan docx- ja pdf-tiedostot ovat saavutettavissa ohjelmallani.”

”Lukihäiriöisen kannalta on hankalaa, että valikkoja on sijoitettu sekä horsontaalisesti että vertikaalisesti. Intranet-sivujen lukeminen on täyttä tuskaa. Yhdessä näkymässä on aivan liian monta palstaa ja toimintoa, ja minun on lähes aina mahdotonta löytää haluamaani informaatiota.”

”Sähköisiä tenttejä voisi hyödyntää useammilla opintojaksoilla.”

”Korkeakoulun sivut ovat sekavat ja kun kaikki ei löydy saman sivuston sisältä, vaan on omat sivut tiedekunnille ja opiskelusivutkin erikseen, on välillä vaikea hahmottaa mistä mitäkin pitäisi etsiä.”

”Tietokantojen käyttö apuvälineillä on hyvin työlästä. Myös e-kirjoissa ja Sharepointissa navigointi hankalaa. Luentomateriaaleissa jonkin verran kaavioita /käsitekarttoja, joita avustajankin hyvin vaikea kuvailla minulle, koska nuolia menee joka suuntaan.”

Etäosallistuminen ja opetuksen tallentaminen

- OHO!-hankkeessa tehtyjen saavutettavuuskyselyiden valossa moni opiskelija toivoo mahdollisuutta **etäosallistumiseen**, tai että luennot on myöhemmin mahdollista kuunnella tai katsoa tallenteina. Onko se mahdollista sinun pitämilläsi kursseilla? Jollei, voisiko sitä harkita?
- Tallenteet tai etäosallistuminen auttaisivat etenkin työssäkäyviä tai muuten kuormittavassa elämäntilanteessa olevia opiskelijoita, joiden voi olla joskus mahdotonta päästä luennoille.

Kuva: Tytöt katsovat televisiota olohuoneessa, 1957-1961, kuvaaja Teuvo Kanervo / Museovirasto, historian kuvakokoelma, CC by 4.0

Mitä kannattaa huomioida, kun laadit digitaalisia opetusmateriaaleja?

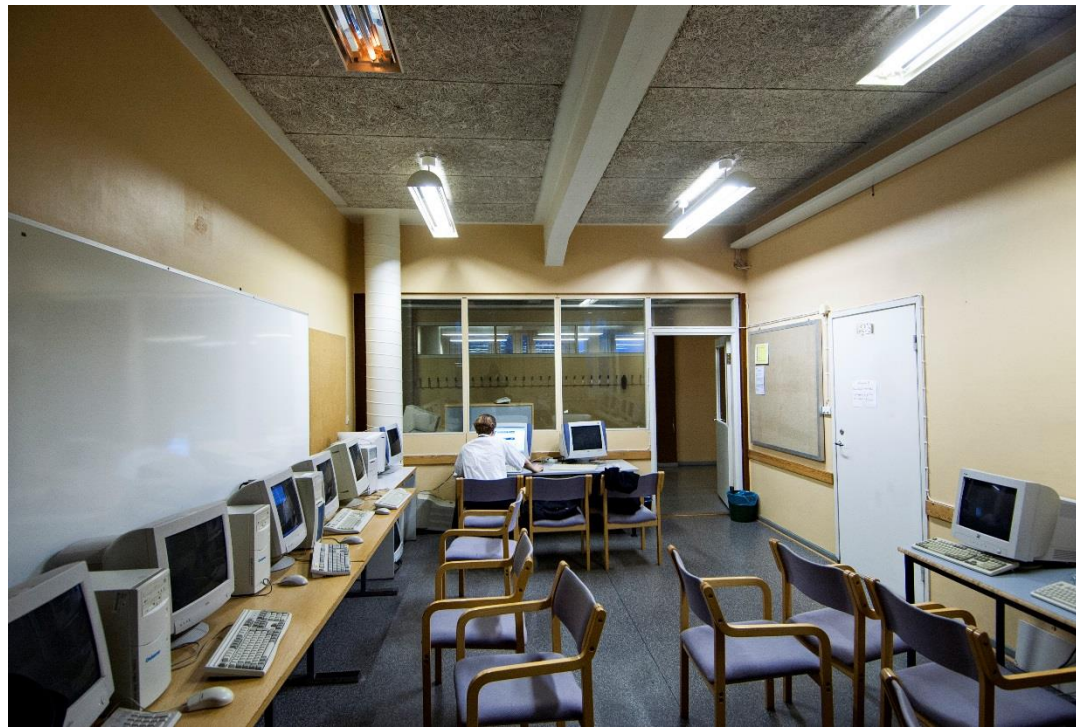
- Selkeä visuaalinen ulkoasu auttaa kaikkia!
 - Fontti, erottuvat värit, eri elementtien tarkoituksenmukaisuus
- Toiminnot ja työkalut ovat selkeitä ja ne ovat myös yksinkertaisesti löydettävissä.
- Käyttö myös apuvälineillä on mahdollista (esim. ruudunlukuohjelmat)
 - Kuvilla on tekstivastine.
- Mieti ennalta, keneltä opiskelijan tulee kysyä neuvoa materiaalin käytössä, jos siinä ilmenee ongelmia.
- Sivuston/materiaalin käyttö luonnistuu myös vanhemmilla ja vähemmän tehokkailla koneilla sekä hitaammillakin yhteyksillä, jolloin kaikilla on mahdollisuus materiaalin käyttöön.
 - Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että sivusto ei ole liian raskas, vaan se pyörii eri laitteilla.

[Tutustu Papunetin ohjeisiin saavutettavan verkkomateriaalin laatimisesta klikkaamalla tätä tekstiä.](#)

[Mikä on ruudunluku-ohjelma ja miten voin varmistaa, että materiaalia voi lukea ohjelmalla? Lue klikkaamalla tästä!](#)

Lisää ohjeita ja tietoa digitaalisesta saavutetta- vuudesta

Kuva:
Mäkelänrinteen
lukion
luokkahuone,
2004, kuvaaja
Mauri Helenius /
Helsingin
kaupunginmuseo,
CC by 4.0

- Papunet-sivustolla voit tutustua erilaisiin [avustaviin teknologioihin](#), joita eri tavoin vammaisilla on käytössään.
 - Papunetin sivustolta löydät myös ohjeita siihen, miten voit itse valmistaa saavutettavia ja myös erilaisilla apuvälineillä luettavia ja saavutettavia materiaaleja.
- [Klikkaa tätä tekstiä päästäksesi Papunetiin!](#)

